

D19.005813

ZAAKNUMMER: ZK19001704

1 Aanvraag Vangnetuitkering Participatiewet over 2018

Versie: uitgebreid verzoek

1.1 Wat is een vangnetuitkering?

Gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Dit budget wordt ook wel het BUIG-budget genoemd. Gemeenten die een tekort hebben kunnen in aanmerking komen voor een vangnetuitkering. De voorwaarden zijn op hoofdlijnen:

- het tekort is groter dan een bepaalde toegangsdrempel
- het college verklaart maatregelen te hebben getroffen om te komen tot tekortreductie
- het college geeft een toelichting op deze verklaring
- de gemeenteraad stemt in met de verklaring van het college

De vangnetuitkering is gebaseerd op een solidariteitsprincipe tussen gemeenten: de vangnetuitkeringen worden bekostigd uit het macrobudget van twee jaar na het tekortjaar. Deze aanvraag beoogt, naast de gemeenteraad, ook andere gemeenten inzicht te geven dat het college inspanning heeft geleverd om het tekort te reduceren.

1.2 Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Het college kan een vangnetuitkering uitsluitend aanvragen via dit aanvraagformulier, dat is vastgesteld door de minister. Elke aanvraag geldt alleen voor het betreffende tekortjaar. Bij een volgend tekort (boven de risicodrempel) moet dus opnieuw een aanvraag worden ingediend.

Met een ingevuld aanvraagformulier geeft het college de gemeenteraad inzicht in de getroffen maatregelen om het tekort te reduceren. Een belangrijke veronderstelling bij het vangnet is dat gemeenteraad en college regelmatig in gesprek zijn over ontwikkelingen in het bijstandsvolume (bijv. middels kwartaalrapportages). Op dit niveau wordt inhoudelijk gesproken over maatregelen (beleid en uitvoering) om eventuele tekorten te reduceren.

Het college dient het ingevulde aanvraagformulier in bij de onafhankelijke Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. De commissie moet de aanvraag uiterlijk op 15 augustus 2019 hebben ontvangen. De Toetsingscommissie beoordeelt de aanvraag procedureel. Dit betekent dat wordt beoordeeld of het college en de gemeenteraad een aantal processtappen hebben doorlopen: het tekort is groter dan de drempelwaarde; het college heeft in de verklaring toegelicht dat maatregelen zijn getroffen om het tekort te reduceren en de gemeenteraad heeft ingestemd met

de verklaring. De commissie geeft dus geen inhoudelijk oordeel over de aanvraag. Vervolgens adviseert deze commissie de Minister. Deze adviezen worden in beginsel overgenomen.

Voor een verdere toelichting op dit formulier wordt verwezen naar de informatie op de website: <https://www.toetsingscommissievp.nl/vangnetuitkering-2018>.

1.3 Wat wordt verwacht van gemeenteraadsleden?

Hieronder verklaart het college maatregelen te hebben getroffen om het tekort te reduceren. De gemeenteraad wordt gevraagd om in te stemmen met de verklaring van het college. Met deze instemming bevestigt de gemeenteraad dat het college inzicht heeft gegeven in de maatregelen die zijn getroffen om het tekort te reduceren. De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. De gemeenteraad hoeft het dus niet eens te zijn met de maatregelen.

Welke punten vragen de aandacht van de gemeenteraad? Uit welke onderdelen moet dat inzicht bestaan?

- Het college geeft de gemeenteraad via een globale analyse inzicht in de oorzaken van het tekort op de gebundelde uitkering (ook wel BUIG genoemd).
- Het college geeft de gemeenteraad inzicht in de (interne en externe) maatregelen, met een toelichting waarom die naar verwachting leiden tot een reductie van het tekort.
- Het college geeft de gemeenteraad inzicht in welke mate (interne en externe) maatregelen beogen bij te dragen aan het (verder) reduceren van het tekort.

Op de website van de VNG wordt [de brief aan de Raadsleden](#) over de VU 2018 gepubliceerd.

1.4 1. Verklaring college bij een uitgebreid verzoek

Dit gedeelte bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Uitgevoerde *interne en externe* maatregelen om het tekort verder te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening door het college

1.4.1 A. Analyse van de oorzaken van het tekort

Ontwikkeling tekort

Het tekort voor de gemeente Koggenland over 2018 bedraagt € 264.673. Dit komt overeen met 11,2% van het definitief toegekende budget over 2018. Een fors tekort, maar ten opzichte van 2016 en 2017 wel een sterke daling van het tekort, zowel absoluut als procentueel. In deze jaren bedroeg het tekort namelijk nog respectievelijk € 458.932 (24,1%) en € 456.384 (19,9%). Het gecumuleerde tekort over de jaren 2016, 2017 en 2018 komt hiermee op 55,2%.

Het aantal mensen met een uitkering laat in 2018 een gunstige ontwikkeling zien. In 2018 is dit met 6 personen gedaald. Het aantal bijstandsuitkeringen is hierdoor gedaald van 187 naar 181. De instroom is in 2018 gedaald naar 68 mensen. In 2017 waren nog 85 mensen ingestroomd. Dit is een daling van 20%. Hiermee is de stijging van de instroom, die zich de afgelopen jaren stevast voordeed, tot een einde gekomen. Helaas laat ook de uitstroom in 2018 een daling zien. 74 uitkeringen konden worden beëindigd, tegen 84 in 2017. Dit duidt er op dat het huidige bestand moeilijker is te bemiddelen naar een baan.

Koggenland heeft de uitvoering van de PW geregeld via de gezamenlijke regeling WerkSaam Westfriesland. Ook het aantal aanvragen van mensen in West-Friesland die een beroep doen op bijstand heeft in 2018 een gunstige wending genomen. In totaal zijn 1.456 aanvragen ingediend. Ten opzichte van 2017 (1.724 aanvragen) is dit een daling van 15,5%. Dit is een positieve ontwikkeling. Mede gelet op de volgende ontwikkelingen:

- De instroom van vergunninghouders is onveranderd hoog;
- De beperking van de toegang tot de Wajong en de WSW;
- Het verkorten van de WW-duur;
- Het verhogen van de AOW-leeftijd.

Oorzaken tekort

Koggenland is een relatief welvarende gemeente. Het aantal mensen dat afhankelijk is van een uitkering is laag. In de huidige economie blijven vooral de inwoners met een afstand tot de

arbeidsmarkt 'over'. Deze inwoners hebben meer begeleiding nodig om (deels) aan het werk te kunnen. Dit is terug te zien in de lagere uitstroom.

Koggenland voert haar taakstelling voor huisvesting van vergunninghouders adequaat uit. En zoals gezegd, is het aantal inwoners met een uitkering in de totale bevolking juist laag. Hierdoor is het aandeel vergunninghouders met een uitkering in Koggenland relatief hoog t.o.v. bijvoorbeeld de andere West-Friese gemeenten. Van het zittende uitkeringsbestand is 18,8% ingestroomd met als reden vluchteling. Van de nieuwe instroom is 21% het gevolg van de taakstelling vluchtelingen. Zowel uit landelijke onderzoeken als uit de dagelijkse praktijk van WerkSaam blijkt dat de re-integratie van deze doelgroep lastig is en extra inzet vraagt.

1.4.2 B. Uitgevoerde interne en externe maatregelen om het tekort verder te reduceren

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt beschreven welke (aanvullende) interne (B1) en externe maatregelen (B3) zijn uitgevoerd om een bijdrage te leveren aan de verdere tekortreductie. Bij B2 wordt beschreven wat de wijze van consultatie was om te komen tot externe maatregelen.

B1. Interne maatregelen

Maatregelen via WerkSaam Westfriesland

Zoals aangegeven bij A voert WerkSaam Westfriesland de PW voor ons uit. In opdracht van de West-Friese gemeenten zorgt WerkSaam voor een gezamenlijke werkgeversbenadering (samen met het UWV), voor re-integratie en voor inkomensverstrekking. Op basis van het concept In-Door- en Uitstroom biedt WerkSaam zowel in de eigen leerwerkbedrijven, als bij werkgevers en opdrachtgevers of in samenwerking met (sociale) ondernemers, de mogelijkheid om werkervaring op te doen. Daarnaast zijn er aanvullende mogelijkheden voor ontwikkeling door middel van training, opleiding en certificering. Kandidaten worden zo voorbereid voor een plek op de arbeidsmarkt en gematcht met de beschikbare vacatures van het Werkgeversservicepunt (WSP).

In 2018 is een nieuw beleidsplan voor de periode 2018-2023 vastgesteld. Sinds de oprichting van WerkSaam is er veel veranderd op het terrein van het sociaal domein. Het nieuwe beleidsplan speelt in op de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. De instrumenten die in 2015/2016 zijn ingevoerd zijn verder ontwikkeld. Verder zijn processen onder de loop genomen volgens de LEAN-methodiek. Daarnaast hebben we om input gevraagd van onze medewerkers om processen te verbeteren. Er is geïnvesteerd in:

- De uitvoering van de Participatiewet.
- Het leren kennen van alle cliënten, waarbij iedereen die kan werken een coach heeft gekregen.
- Het voor alle cliënten een re-integratieplan opstellen.
- Intern de werkprocessen op orde krijgen volgens de LEAN methodiek.
- Het verder ontwikkelen van de leerwerkbedrijven.

- Voor de re-integratietrajecten voor mensen met een uitkering zijn de programma's **arbeidsgroei, arbeidsfit en arbeidsprof** ontwikkeld. Hierbij staan werken en leren centraal. Daarnaast wordt ook coaching op de werkvloer toegepast, waarbij cliënten direct terecht kunnen met vragen bij een coach op de werkvloer. In samenwerking met werkgevers is een nieuw leerwerkbedrijf Zorg opgezet.
- Niet alleen in de Leerwerkbedrijven maar ook bij grote werkgevers in de regio met veel vacatures zijn **trajecten mogelijk met behoud van uitkering**. Het gaat hierbij vaak om een beperkte periode leren en werken en daarna doorstroom naar regulier werk. Deze trajecten worden in samenwerking met de werkgevers vormgegeven.
- Er is een **mobilitieitscentrum** ingericht voor ondersteunende trainingen, zoals sollicitatietraining. Onderdeel van het mobiliteitscentrum is het WerkSaam café, waarbij werkzoekenden kunnen binnenlopen en ondersteuning kunnen krijgen bij sollicitatieactiviteiten.
- Het **leren van de taal** wordt gecombineerd met werken bij WerkSaam. In samenwerking met Fiolet taaltrainingen is een programma gestart, waarbij inburgeraars leren en werken combineren en hierdoor sneller uit de uitkering stromen.
- Het **Jongerenloket** heeft een fysiek loket waarbij WerkSaam, UWV, RMC en het onderwijs samenwerken om jongeren toe te leiden naar de arbeidsmarkt.
- Om cliënten te ondersteunen zijn er **bemiddelingsgroepen** gestart. Cliënten worden groepsgewijs uitgenodigd om gezamenlijk aan de slag te gaan met solliciteren. Tijdens de bijeenkomsten worden verschillende thema's behandeld die te maken hebben met de zoektocht naar werk. Deze bijeenkomsten worden georganiseerd naast de individuele gesprekken die met deze cliënten worden gevoerd.
- Voor verschillende doelgroepen worden verschillende manieren gehanteerd om de **match** tussen werkgevers en inwoners te realiseren. Zo vond er in juni 2018 een **nieuwkomers-kansen-dag** plaats en worden voor jongeren **speeddates** gefaciliteerd.
- De 'zorgklanten' van WerkSaam zijn overdragen aan de gemeente. Het gaat om inwoners die op de laagste treden van de participatie- en doelladder staan en waarvan de verwachting is dat ze niet binnen 5 jaar bemiddelbaar zijn naar betaald werk. Deze inwoners worden vanuit de Wmo verder ondersteund. WerkSaam kan zich dan richten die cliënten waar uitstroom naar betaald werk wel haalbaar is.

In eerste instantie heeft WerkSaam zich gericht op het bemiddelen van kansrijke cliënten, waarbij de vraag van werkgevers centraal stond. In de toekomst zien we het aanbod van cliënten met een grote afstand tot de arbeidsmarkt toenemen. Daarnaast had WerkSaam geen doelgroepenbeleid. Steeds vaker blijkt echter dat sommige werkzoekenden een specifiekere aanpak behoeven. WerkSaam is streng aan de poort om alle aanvragen te screenen en gelijk in te zetten op het vinden van werk. Naar aanleiding van deze bevindingen heeft WerkSaam maatregelen genomen om het tekort op de BUIG verder te reduceren. Deze maatregelen werken door in 2019 en verder. Het gaat om de volgende maatregelen:

- **Alle cliënten die kunnen werken**, worden **aangemeld bij een leerwerkbedrijf** zodat hun kansen op de arbeidsmarkt toenemen.

- Voor cliënten die betaald aan het werk kunnen, maar daarbij ondersteuning nodig hebben, worden **Instrumenten** vanuit de participatiewet beter ingezet. Denk hierbij aan de inzet van **beschut werkplekken, loonkostensubsidie en jobcoaching**.
- Voor alle doelgroepen geldt dat WerkSaam **arrangementen** aanbiedt toegespitst op de kansen en mogelijkheden van de doelgroep. Voor elke doelgroep kijken wij met werkgevers wat een passend werkaanbod of passende scholing kan zijn.
- Om laaggeletterdheid tegen te gaan, richt WerkSaam zogenaamde **taalpunten** in waar mensen terecht kunnen voor hulp met het lezen, schrijven en rekenen. Verder wordt het **digitale trainingsaanbod** van WerkSaam uitgebreid.
- WerkSaam blijft **streng aan de poort**. Iedere cliënt wordt zorgvuldig gescreend voor het recht op bijstand. Voor **jongeren** hanteren we een **zoektijd** en bemiddelt het **Jongerenloket** deze doelgroep naar onderwijs of werk.
- WerkSaam heeft besloten om voor het **handhaven een nieuwe weg** in te slaan. Uit onderzoek blijkt namelijk dat een andere stijl van handhaven betere resultaten oplevert. Bij het 'handhaven nieuwe stijl' is het leveren van maatwerk van toepassing. In veel gevallen is er bij fraude geen sprake van opzet. In het geval van opzettelijke fraude treedt WerkSaam hard op. In 2019 worden alle medewerkers getraind voor deze nieuwe stijl van handhaven.
- Omdat een groot deel van de cliënten kampt met psychische problemen, is in 2018 een **project** gestart voor professionals om **psychische problemen** bij een cliënt te **herkennen** en een **passend aanbod** voor hulpverlening en re-integratie (in samenwerking met GGZ instanties) te doen.

Aanvullende lokale interne maatregelen

De gemeenteraad van Koggenland heeft vanuit de jaarrekening 2016 een resultaatbestemming van € 100.000 beschikbaar gesteld voor extra inzet op re-integratie. Daarnaast is een deel van het budget voor vergunninghouders vrijgemaakt om te investeren in re-integratie van vluchtelingen.

Aan WerkSaam Westfriesland is de plustaak 'Maatwerk re-integratie' gegeven om deze extra inzet voor re-integratie te realiseren. Hierbij is er speciale aandacht voor inwoners met als reden instroom 'taakstelling vluchteling' en voor de inwoners op de treden 5 en 6 van de participatielader. Het doel hiervan is het vergroten van de uitstroom naar betaald werk en meer mensen laten werken naar vermogen. Om de afspraken te borgen, zijn deze vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst. Binnen WerkSaam is een vaste medewerker vrijgemaakt die wordt ingezet voor de re-integratie van de inwoners van Koggenland. Daarnaast wordt het budget ingezet voor re-integratie middelen als omscholingstrajecten, oplossingen voor de vervoersproblemen die belemmerend werken voor de arbeidsparticipatie en extra scholing in de Nederlandse taal.

Verder is er van dit extra budget een bijdrage gedaan aan het Wijkleercentrum Avenhorn, dit wordt verder toegelicht bij externe maatregelen.

Blad

B2. Toelichting consultatie t.b.v. externe maatregelen

WerkSaam maakt gebruik van de Divosa benchmark. Door middel van deze benchmark worden de resultaten van WerkSaam vergeleken met die van gemeenten en samenwerkingsverbanden met een vergelijkbaar aantal inwoners. Uit de benchmark komt naar voren dat de gemeente Koggenland in 2018 niet afwijkt van vergelijkbare organisaties als het gaat om de instroom en de uitstroom. De gemiddelde instroom (2,7% per maand) en uitstroom (3,1% per maand) is zelfs exact gelijk aan die van gemeenten van de eigen grootteklasse. Inzoomend op de uitstroom valt op dat in 2018 in Koggenland een zeer groot deel (58%) is uitgestroomd naar werk. Voor gemeenten van de eigen grootteklasse is dit 40%. Ook op uitstroom naar onderwijs scoort Koggenland goed met 7% tegen gemiddeld 5% binnen de eigen grootteklasse.

Naast de benchmark maakt WerkSaam gebruik van goede voorbeelden van andere gemeenten in de arbeidsmarkt regio Noord-Holland Noord. Er vindt regelmatig overleg plaats waarin besproken wordt hoe er zo optimaal mogelijk gebruik gemaakt kan worden van de re-integratiegelden.

B3. Externe maatregelen

Regionale maatregelen

WerkSaam Westfriesland werkt in het werkgeversservicepunt samen met het UWV. Door naamsbekendheid en goede relaties met werkgevers op te bouwen hopen we meer mensen te kunnen plaatsen en op deze manier de bijstandsuitgaven verder te beperkt. Ook wordt meer gewerkt met data gestuurd matchen van vraag en aanbod en wordt er bijvoorbeeld een podium gegeven aan 'smaakmakers': ondernemers die mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in dienst hebben genomen.

Verder wordt in regionaal verband ingezet op een betere samenwerking en afstemming tussen bedrijven, overheid en arbeidsmarkt. Namens de West-Friese gemeenten deel aan het Regionaal platform arbeidsmarkt (RPA NHN). In 2018 werd er een nieuw convenant 'voor een werkende arbeidsmarkt' op- en vastgesteld door de samenwerkende partijen. Concreet werd in 2018 is ondermeer een jongerentop georganiseerd, van waaruit een plan van aanpak is opgesteld. Ook vond de kracht on tour speciaal voor vrouwen plaats en werd het taalakkoord Noord-Holland Noord opgesteld.

In Westfries verband werd onlangs een intentieverklaring getekend voor een bijdrage en samenwerking aan het Techniekpact. In 2019 wordt gewerkt aan een bredere agenda voor een verbetering van de aansluiting tussen de arbeidsmarkt, het onderwijs en de overheid. Dit is een van de 6 thema's in het Pact van Westfriesland 2.0. Doel van dit pact is om via regionale samenwerking de regio te versterken op het gebied van wonen, werken, bereikbaarheid, onderwijs en vrije tijd. Binnen vijf jaar wil West-Friesland tot de top 10 van meest aantrekkelijke

regio's behoren. Vanuit een gezamenlijk gedragen ambitie, voert de regio concrete projecten uit, waarbij ook de provincie een rol speelt.

Lokale maatregelen

In februari 2018 opende het Wijkleercentrum Avenhorn. In het wijkleercentrum werken het ROC Horizon college, zorginstellingen Wilgaerden en Omring, SIGRA/ZWplus en de gemeente samen. Er wordt een niveau 2 opleiding helpende zorg en welzijn onderwezen, waarbij de studenten stage lopen in de Koggenlandse wijken. De partijen leveren elk inzet in euro's en manuren. Het wijkleercentrum biedt een win-win situatie. Het leidt op tot een startkwalificatie en daarmee betere kansen op de arbeidsmarkt, zorgt voor toekomstige medewerkers in de zorgsector en geeft extra helpende handen voor kwetsbare inwoners in de wijk. Het betreft in eerste instantie een pilot voor de duur van 2 jaar (2018 en 2019).

1.4.3 C. Beoogd effect van de genoemde maatregelen op de tekortreductie

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt het beoogde effect beschreven van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan de verdere tekortreductie. Het gaat hierbij om een inschatting van het beoogde effect

Door de extra inzet op re-integratie, belegd in de Plustaak 'maatwerk re-integratie' bij WerkSaam Westfriesland is er meer gerichte tijd en aandacht voor onze inwoners en worden inwoners die op treden 5 en 6 van de participatie ladder staan extra gestimuleerd en gefaciliteerd bij hun re-integratie. De bedoeling is dat de uitstroom hierdoor wordt bevorderd. Bij de doelgroep vluchtelingen is het doel meestal stijging op de participatieladder, waardoor uitstroom dichterbij komt, maar niet altijd per direct plaatsvindt.

In de reguliere taken van WerkSaam wordt in de toekomst juist ook meer gericht op het bemiddelen van cliënten met een lange afstand tot de arbeidsmarkt. Ook dit moet zorgen voor een toename in de uitstroomcijfers.

Door via WerkSaam een doelgroepenbeleid te hanteren zijn er meer trajecten op maat, waardoor ook hier verhoging van de uitstroom is verwachten. Door streng aan de poort te zijn, voorkomt WerkSaam fraudegevallen en wordt de instroom in de bijstand beperkt. Bij het niet nakomen van afspraken worden meer maatregelen opgelegd. Door alerter te zijn op fraude zal ook meer ten onterechte verstrekte bijstand teruggevorderd kunnen worden.

Al met al dus veel maatregelen om de uitstroom te bevorderen en de (beïnvloedbare) instroom te beperken. Evengoed blijft het natuurlijk ook deels onvoorspelbaar. Wanneer door (macro-) economische en maatschappelijke ontwikkelingen de instroom toeneemt, zullen de BUIG-kosten ondanks toename van de uitstroom evengoed niet dalen.

1.4.4 D. Ondertekening

Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen (meer informatie hierover in de toelichting onderaan het formulier). De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris.

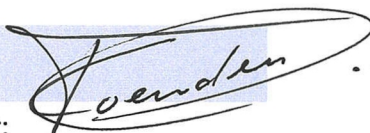
Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Koggenland verklaart dat het voor 15 augustus 2019 de genoemde interne en externe maatregelen heeft getroffen om te komen tot verdere tekortreductie.

Datum: 25-06-2019

loco-
De secretaris,

F.C. VOENDOERS

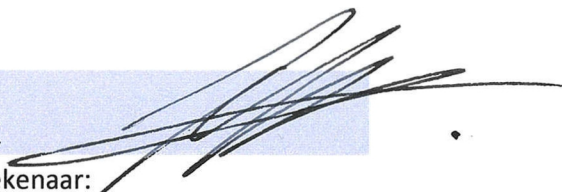
Naam van de ondertekenaar:

De burgemeester,

J. Franx

Naam van de ondertekenaar:

1.5 2. Instemming gemeenteraad

In artikel art. 10, eerste lid, onderdeel d, BPw staat dat de verklaring van het college de instemming van de gemeenteraad moet hebben. Met de instemming van de gemeenteraad stelt de gemeenteraad vast dat het college inzicht heeft gegeven in de oorzaken van het tekort, de getroffen interne en externe maatregelen, het beoogde effect van deze maatregelen en de bijdrage die deze samen leveren om het tekort verder te reduceren.

De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. Het is geen vereiste dat de gemeenteraad het eens is met de getroffen maatregelen.

De ondertekening geschiedt door voorzitter en griffier. De gemeenteraad dient uiterlijk voor het moment van indiening van het verzoek haar instemming te hebben gegeven, uiterlijk 15 augustus 2019.

De gemeenteraad van de gemeente Koggenland stemt in met de onder 1. afgegeven verklaring door het college van deze gemeente.

Ondertekening in dit formulier is een vereiste. Het is niet toegestaan om ter vervanging van onderstaande handtekeningen het gemeenteraadbesluit in te voegen of mee te sturen.

Datum: 25-6-2019

1.5.1 Ondertekening

De voorzitter,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'J. Frank', is written over a light blue rectangular background.

Naam van de ondertekenaar:

De griffier,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'P.M. Tromp', is written over a light blue rectangular background.

Naam van de ondertekenaar:

1.6 Toelichting op het aanvraagformulier bij het uitgebreide verzoek voor de ambtelijke ondersteuning van het college

Voor de juistheid en de beoordeling van de aanvraag is het niet toegestaan dat u het format van de pagina's aanpast.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Een verzoek om een vangnetuitkering over 2018 dient uiterlijk op 15 augustus 2019 te zijn ontvangen door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. Omdat sprake is van een fatale termijn worden verzoeken die na 15 augustus 2019 door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet worden ontvangen, niet in behandeling genomen. Het college dient het verzoek digitaal door middel van het webformulier op www.toetsingscommissievp.nl in te dienen. Na de aangegeven datum is dit webformulier niet meer beschikbaar.

U vindt onderaan dit formulier meer achtergrondinformatie over de aanvraagprocedure, de wet- en regelgeving, de relatie met jaarcijfers (SiSa verantwoording) en de ondersteuning vanuit Divosa. Op de website www.toetsingscommissievp.nl kunt u meer informatie vinden over de aanvraagprocedure en de deadline voor het indienen van een complete aanvraag.

Waarom zijn er twee versies van dit formulier?

Van dit formulier bestaan twee versies: 'basisverzoek' en 'uitgebreid verzoek'. De versie die u moet gebruiken is afhankelijk van het volgende:

- indien uw gemeente zowel over 2016 als over 2017 geen vangnetuitkering is verleend, gebruikt u de versie 'basisverzoek'.
- indien uw gemeente over 2016 en/of over 2017 wel een vangnetuitkering is verleend, gebruikt u de versie 'uitgebreid verzoek'.

De verklaring van het college verschilt tussen een 'basisverzoek' en een 'uitgebreid verzoek'.

Hoe is het aanvraagformulier opgebouwd?

De vangnetaanvraag bestaat uit twee gedeelten:

1. De verklaring van het college en de toelichting op de verklaring
2. De instemming van de gemeenteraad

Onderdeel 1 bestaat uit vier onderdelen: A, B, C en D. Het gaat om de verklaring van het college (onderdeel D) en een toelichting van het college op deze verklaring. Deze toelichting gebeurt aan de hand van drie vragen (onderdelen A, B en C). Na iedere vraag kunt u het antwoord invoegen. U

kunt eventueel tabellen of grafieken invoegen. U kunt aangegeven op welke brondocumenten, die eventueel in de gemeenteraad zijn besproken, de aanvraag is gebaseerd. U kunt geen bijlagen toevoegen aan deze aanvraag. Hieronder wordt per vraag aangegeven wat verwacht wordt van de beantwoording.

Daarna dient in onderdeel 2 de gemeenteraad te tekenen voor haar instemming met de verklaring van het college. Dit mag niet worden vervangen door het in- of toevoegen van een gemeenteraadbesluit.

Hoe uitgebreid moet het aanvraagformulier worden ingevuld en is hier een extern bureau bij nodig?

Het uitgangspunt van de aanvraag van de vangnetuitkering is dat elke gemeente – ongeacht het aantal inwoners – zelfstandig de aanvraag moet kunnen voorbereiden en indienen. Dat houdt in dat alleen het opstellen van de aanvraag geen reden is om een extern bureau te betrekken. Daarbij wordt benadrukt dat het aan het lokale bestuur is hoe uitgebreid de vragen in het aanvraagformulier worden beantwoord, mits deze vragen duidelijk worden beantwoord. De beantwoording van de vragen in het aanvraagformulier is verplicht. Dat geldt niet voor de suggesties in de onderstaande toelichting. Op de pagina ‘beoordeling en advisering’ over de VU 2018 wordt een en ander eveneens toegelicht.

2 Toelichting per vraag

Het college van de tekortgemeente verklaart dat het interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot verdere tekortreductie te komen en geeft daarop een toelichting door het invullen van de onderdelen A, B en C. Alle vragen moeten worden beantwoord. Hieronder staat een toelichting bij vraag A, B en C. Hieronder staan suggesties bij vraag A, B en C. Bij D volgt ondertekening door het college van de gemeente. Alle onderdelen moeten worden ingevuld.

2.1 Onderdeel A

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt een analyse van de oorzaken van het tekort beschreven. Onder een analyse van de oorzaken van het tekort wordt verstaan: ‘de ontwikkeling van de uitgaven en de oorzaken daarvan.’

Suggesties bij de beantwoording van A

- Kunt u de omvang van het tekort betrekken bij uw analyse?
- Kunt u aangeven op welke moment het college heeft signaleerd dat opnieuw een tekort zou ontstaan?
- Wilt u in uw analyse van de oorzaken de nadruk leggen op factoren die door het college kunnen worden beïnvloed? De analyse betreft dus vooral de ontwikkelingen in de uitgaven van de gemeente.

- U kunt hierbij ook gebruik maken van de rekentool verdeelmodel bijstandsbudgetten 2018¹ en/of de Benchmark van Divosa².
- U kunt in de analyse ook beschrijven wat het effect is van getroffen maatregelen in voorgaande jaren.

2.2 Onderdeel B

Indien uw gemeente over 2016 en/of 2017 een vangnetuitkering is verleend, is sprake van een aanhoudend tekort. Indien het college over 2018 aanspraak wenst te maken op een vangnetuitkering moet het college verklaren dat interne en externe maatregelen zijn genomen om tot verdere tekortreductie te komen.

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt beschreven welke (aanvullende) interne en externe maatregelen zijn uitgevoerd om een bijdrage te leveren aan verdere reductie van het tekort. Omschrijf de interne maatregelen onder B1 en de externe maatregelen onder B3. Bij B2 beschrijft u per maatregel hoe de externe consultatie heeft plaatsgevonden en hoe deze consultatie heeft geleid tot deze externe maatregel.

Hieronder staat toegelicht wat wordt bedoeld met 'externe maatregelen'.

- *Waar moet ik op letten bij het beantwoorden van vraag B?*
Van het college wordt verwacht duidelijk te beschrijven hoe externe consultatie heeft plaatsgevonden en hoe deze consultatie heeft geleid tot de getroffen externe maatregelen. Omschrijf hoe een externe maatregel tot stand is gekomen, hieruit moet blijken dat het college actief extern consultatie heeft verricht om te komen tot deze externe maatregel.
- *Wat is een externe maatregel?*
Met 'externe maatregel' wordt bedoeld: een maatregel die is getroffen naar aanleiding van externe consultatie. Voorbeelden van externe consultatie zijn onder ander gebruik maken van goed werkende maatregelen van andere gemeenten, inwinnen van advies bij andere gemeenten, gebruik maken van een kennisgroep of leercirkel, bijeenkomst van Divosa, gebruik maken van de signalen op basis van benchmarking of advies van een adviesbureau.
- *Wat wordt aangemerkt als 'extern'? Enkele aandachtspunten:*
 - Externe consultatie betekent consultatie met een organisatie buiten de grenzen van de gemeente. Een veel gestelde vraag is of een WGR, ISD of RSD als extern wordt aangemerkt. Het antwoord hierop is, dat het voor de hand ligt dat de consultatie

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2017/10/12/rekentool-verdeelmodel-bijstandsbudgetten-2018>

² www.divosa.nl/diensten/divosa-benchmark

buiten een gemeenschappelijke regeling (ISD of RSD) plaats vindt. Omdat dit echter niet tijdig (namelijk voor 1-1-2018 op de website en in het beoordelingskader van de commissie) is gecommuniceerd, wordt dit voor de vangnetuitkering 2018 nog als goed gerekend. Vanaf de vangnetuitkering 2019 en later is dat niet meer het geval.

- Het samenwerken met een externe partij voldoet als 'externe maatregel' indien binnen deze samenwerking consultatie heeft plaatsgevonden. Beschrijf duidelijk op welke wijze de consultatie in deze samenwerking heeft geleid tot de getroffen maatregel.
- Het uitvoeren van een maatregel door een externe partij voldoet pas als 'externe maatregel' indien deze maatregel is getroffen naar aanleiding van consultatie van een externe partij (dat kan de uitvoerende partij zijn). Indien maatregelen met een duidelijk herkenbare inbreng van externen (dus mensen of organisaties buiten de eigen gemeente) tot stand komen, worden ze als extern aangemerkt.
- *Wanneer moeten maatregelen zijn getroffen?*

De maatregelen kunnen worden getroffen vanaf het moment dat het tekort bekend is of dat men vanuit een prognose het tekort ziet aankomen, tot uiterlijk voor de datum van inlevering van het verzoek. Een (interne of externe) maatregel moet daadwerkelijk zijn getroffen voor de datum van indiening.
- *Moet het steeds een nieuwe maatregel zijn?*

Van het college wordt verwacht om te analyseren wat de oorzaken zijn van het tekort, wat hieraan inmiddels is gedaan en wat hiervan de effecten per jaar zijn. En vervolgens of, in dat licht, al dan niet nodig is om tot extra maatregelen te komen ten einde het tekort verder te reduceren.

Die afweging is aan het lokaal bestuur. Het college dient wel de gemeenteraad inzicht te verschaffen over deze afweging. Deze afweging dient dan ook in dit onderdeel te worden beschreven.

In alle gevallen dient het college externe maatregelen te nemen. Dat kunnen ook, afhankelijk van de hiervoor genoemde afweging, bestaande maatregelen zijn, die in hun effect meerjarig doorlopen.
- *Wat wordt bedoeld met '(aanvullende)' maatregelen*

Hiervoor is aangegeven of het steeds nieuwe maatregelen moeten zijn. Dit is een afweging van het lokaal bestuur. Om die reden wordt het woord 'aanvullende' tussenhaakjes gezet.

Suggesties bij de beantwoording van B

- Geef waar mogelijk en voor zover relevant de relatie tussen oorzaken en maatregelen.
- U kunt in uw antwoord verwijzen naar eerder genomen maatregelen. Indien mogelijk kunt u de effecten van eerder genomen maatregelen betrekken bij de maatregelen die u nu treft.
- U kunt in uw antwoord onderscheid maken tussen eerder getroffen maatregelen (voorafgaande jaren) en nieuwe (nog te treffen, lopende het jaar tot indiening).

- U kunt hierbij ook de maatregelen aangeven die in het kader van de aanpak van uw arbeidsmarktregio worden gedaan en waaraan uw gemeente een bijdrage levert.
- U kunt bij het noemen van de maatregelen ook de samenhang met andere maatregelen of effecten in het sociale domein benoemen.

2.3 Onderdeel C

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt het beoogde effect beschreven van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan de verdere tekortreductie. Het gaat hierbij om een inschatting van het beoogde effect. Er zijn meerdere factoren die een invloed hebben op de ontwikkeling van het tekort. Om die reden wordt gesproken van een *bijdrage aan* de reductie van het tekort.

In de regelgeving staat dat het college verklaart dat het interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot verdere tekortreductie te komen. Het tekort verder reduceren betekent dat het college inzichtelijk maakt dat het maatregelen heeft getroffen waarmee het college beoogt/verwacht dat deze bijdragen aan het verder reduceren van het tekort ten opzichte van voorgaande jaren. Verder reduceren kan ook worden geïnterpreteerd als maatregelen die een reducerend effect hebben op de stijging van de uitgaven. Dus wordt hier verwacht om inzichtelijk te maken dat maatregelen zijn getroffen waarmee het college verwacht/beoogt de eerdere bijdrage aan de neerwaartse trend te vervolgen.

De toetsingscommissie geeft geen oordeel over de mate van effectiviteit van de maatregelen en geeft ook geen oordeel over de mate van tekortreductie. De commissie beoordeelt of een antwoord wordt gegeven op de hoofdvraag.

Het college dient de gemeenteraad inzicht te verschaffen dat met alle getroffen maatregelen tesamen sprake is van een extra (optimale) inspanning om het tekort te reduceren. Het verklaren en dit inzichtelijk maken is voldoende.

Hierop wordt niet inhoudelijk, maar slechts procedureel getoetst (wordt dit door de verklaring van het college e.e.a. voldoende inzichtelijk aan de gemeenteraad). De commissie beoordeelt of de beoogde stappen worden beschreven.

Suggesties bij de beantwoording van C

- Geef inzicht in de redenering op basis waarvan het college verwacht dat het tekort verder reduceert met de onder B genoemde maatregelen.
- U kunt een inschatting van het beoogde effect kwantitatief uitdrukken en als dat niet mogelijk is kunt u het beoogde effect kwalitatief uitdrukken. Onder kwantificering wordt verstaan: de beoogde opbrengst in minder uitkeringen respectievelijk in het beoogde besparingsbedrag.

- U kunt de beoogde effecten presenteren per maatregel of als dat niet mogelijk is voor meerdere maatregelen gezamenlijk.
- U hoeft geen onderscheid te maken tussen beoogd effect van interne maatregelen en beoogd effect van externe maatregelen.
- U kunt aangeven op welke wijze het college de effecten van de maatregelen monitort.

2.4 Achtergrondinformatie bij dit formulier

Wet- en regelgeving

In het BPw is geregeld dat het college alleen via een door de minister van SZW beschikbaar gesteld aanvraagformulier een verzoek tot een vangnetuitkering kan indienen, als bedoeld in artikel 74 van de Participatiewet. De verklaring van het college voor een basisverzoek kunt u vinden in het BPw, artikel 10, eerste lid, onder d. De verklaring van het college voor een uitgebreid verzoek kunt u vinden in het BPw artikel 10, eerste lid, onder d, jo. artikel 10, tweede lid. In het BPw staat dat de verklaring van het college een toelichting omvat zoals gevraagd in het modelaanvraagformulier (BPw, artikel 10, onderdeel e).

Aanvraagprocedure

De toekenning van een vangnetuitkering gebeurt uitsluitend op verzoek van het college van burgemeester en wethouders van de tekortgemeente en nadat is vastgesteld dat aan alle geldende eisen wordt voldaan. Blijkens artikel 8c, eerste lid, van de Participatiewet, kan het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering niet worden overgedragen aan het bestuur van een openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Bij het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering moet het college verklaren dat het maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen. Verdere toelichting op de aanvraagprocedure en de vangnetuitkering 2018 kunt u vinden op: www.toetsingscommissievp.nl

Via het aanvraagformulier hoeft het college geen informatie te verstrekken over de jaarcijfers (toegekend budget, de netto uitkeringslasten en de door de accountant gerapporteerde foute of onzekere bestedingen), aangezien het ministerie –mede op basis van de SiSa-verantwoording- al over deze gegevens beschikt en zij de toetsingscommissie daarover zal informeren.

Ondersteuning Divosa

Divosa, de vereniging van leidinggevendenden in het Sociaal Domein, zal periodiek bijeenkomsten organiseren waarbij wordt ingegaan op de vangnetuitkering. Daarnaast heeft Divosa een factsheet maatregelen uitgegeven.